

## بررسی رابطه پایگاه هویت با پیشرفت تحصیلی در دانش آموزان

زهرا علیایی طیبی شاهی<sup>۱</sup>، مریم صادقی فرد<sup>۲</sup>

<sup>۱</sup> گروه روان شناسی عمومی، واحد بندرعباس، دانشگاه آزاد اسلامی، بندرعباس، ایران

<sup>۲</sup> گروه روان شناسی عمومی، واحد بندرعباس، دانشگاه آزاد اسلامی، بندرعباس، ایران (نویسنده مسؤل)

### چکیده

هدف از انجام این تحقیقی تعیین رابطه پایگاه هویت با پیشرفت تحصیلی در دانش آموزان دختر و پسر دوره متوسطه دوم در شهرستان میناب می باشد. روش این تحقیق توصیفی از نوع همبستگی می باشد. جامعه آماری در این تحقیق شامل کلیه دانش آموزان دختر و پسر دوره متوسطه دوم در شهرستان میناب به تعداد ۴۶۱۶ می باشد که بر اساس جدول مورگان حجم نمونه تعداد ۳۵۷ نفر تعیین شد و از روش نمونه گیری خوشه‌ای استفاده شد. داده‌ها به وسیله نرم افزار SPSS تجزیه و تحلیل شدند، نتایج نشان داد که بین پایگاه هویت آشفته و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان رابطه منفی معنی دار وجود دارد. همچنین بین پایگاه هویت زود شکل گرفته و پایگاه هویت به تعویق افتاده رابطه معنی دار وجود ندارد. در نهایت بین پایگاه هویت موفق یا پیشرفته با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان رابطه معنی داری مثبت وجود دارد.

**واژه‌های کلیدی:** سبک های هویتی، پیشرفت تحصیلی، دانش آموزان.

## مقدمه

یکی از مسائل مهم دوره نوجوانی هویت است. داشتن یک حس منسجم و محکم از هویت پیش نیاز رشد بهینه شخص در طول زندگی است و عدم تشکیل چنین حسی می تواند زمینه ساز آسیب های روانی \_ اجتماعی باشد. بذره های تشکیل هویت از دوران کودکی کاشته شده اند، اما اریکسون شکل گیری هویت را یکی از وظایف اساسی و مهم خاص دوره نوجوانی می داند. در خلال دوره نوجوانی است که اریکسون برای فرد فرصت حل تعارضات خود را، از ترکیب همسان سازی های قبلی در سطح بالاتر جهت رسیدن به یک کل جدید، فراهم می بیند این تألیف براساس کیفیتی متفاوت از آنچه که در دوره های قبل وجود داشت استوار است. مفهوم هویت که اریکسون در این دوره مطرح می کند دو چهره دارد: از یک سو به احساساتی رجوع می کند که یک فرد در مقابل خویشتن دارد (خودسنجی)، از سوی دیگر بر روابط بین هویت شخص و توصیف هایی که دیگران از او به عمل می آورند تکیه دارد (منصور و دادستان، ۱۳۸۳).

برزونسکی<sup>۱</sup> در کنار بررسی مکانیزم های پویای شکل گیری هویت، روی عامل اساسی "تعهد" یا ساختار هویت نیز تأکید می کند. تعهد یک چارچوب ارجاعی جهت دار و هدفمند ایجاد می کند که رفتار و بازخوردهای آن در درون این چارچوب بازبینی، ارزیابی و تنظیم می شوند. افرادی که دارای پردازش اطلاعاتی و هنجاری هستند نسبت به کسانی که از سبک سردرگم استفاده می کنند از تعهد بالاتری برخوردارند. سبک های شناختی - اجتماعی پردازش هویت تحت تأثیر عوامل زیادی از جمله شیوه های فرزند پروری والدین، شخصیت نوجوان و محیط اجتماعی - فرهنگی قرار می گیرند، از طرفی این سبک ها خود نیز بر ادراک فرد از خویشتن، بروندادهای رفتاری و شیوه های عملکردی او تأثیر می گذارند (برزونسکی، ۲۰۰۳).

نظریه پردازان جدیدتر (بورک ۱۹۹۱، کرپل من ۱۹۹۷، گرویتوانت و برزونسکی، ۱۹۹۷) به جای بررسی پیامدهای شکل گیری هویت و پایگاه های ثابت هویتی به بررسی فرایندهای زیربنایی شکل گیری هویت پرداخته اند. براساس دیدگاه این نظریه پردازان فرایند هویت یک نظام کنترل است که مجموعه ای از هنجارها و ضدهنجارها را در فرد ایجاد می کند. هویت مجموعه ای از معانی است که چگونه بودن را به فرد القا می کند (به نقل از فارسی نژاد، ۱۳۸۳).

هانس و همکاران (۱۹۹۴؛ به نقل از عابدی و عریضی، ۱۳۸۴) بیان می کنند که سازه پیشرفت تحصیلی در مدرسه به رفتارهایی که به یادگیری و پیشرفت مربوط است، اطلاق می شود، موضوع مهم در بحث پیشرفت و موفقیت تحصیلی این است که پیشرفت تحصیلی صرفاً یک متغیر آموزشی نیست، بلکه یک متغیر چند بعدی است که علاوه بر مسائل آموزشی و تربیتی به مولفه های روانی، شخصیتی و اجتماعی نیز مربوط می شود (آقایی و همکاران، ۱۳۹۰).

نیاز جوانان به هویت و ثبات هویتی بیش از هر زمان دیگری است و نو و جدید بودن این پدیده ها کنجکاوی ها و بررسی های بسیاری را می طلبد. از نگاه روانشناسی کسب هویت و ثبات در هویت از نشانه های رشد و گذر سالم از بحران نوجوانی و جوانی است. هویت موفق به عنوان شاخص برخورداری از شخصیت شکوفا و تحول یافته دارای بالاترین ارزش روان شناختی هویت پراکنده به منزله عدم توفیق در انتقال از نوجوانی به بزرگسالی از کمترین ارزش روان شناختی برخوردار است. کسب هویت موفق به تجربه احساس راحت و سلامت باز می گردد، وقتی نوجوان به هویتی قابل اعتماد دست یابد، جهت حرکت خود را می شناسد و کمتر دچار اضطراب می شود و بر عکس در حالت عدم دسترسی به هویتی موفق و پراکندگی نقش دچار اضطراب، نگرانی و حساسیت مفرط نسبت به انتقادهای دیگران می شود (رحیمی نژاد و منصور، ۱۳۸۰)

پیشرفت تحصیلی، محصول نهایی فرایند یادگیری فعال است که با کمک آموزش و فعالیت های تربیتی انجام می گیرد (گیج<sup>۲</sup> و برلینر<sup>۳</sup>، ۱۳۷۴).

<sup>1</sup> Berzonsky

<sup>2</sup> - Gage, J.

<sup>3</sup> - Berliner, L.

سنجش عملکرد یادگیرندگان و مقایسه نتایج حاصل با هدف‌های آموزشی از پیش تعیین شده به منظور تصمیم‌گیری در این باره که آیا فعالیت‌های آموزشی معلم و کوشش‌های یادگیری دانش‌آموزان به نتایج مطلوبی انجامیده است و به چه میزانی است (سیف، ۱۳۸۴).

منظور از پیشرفت تحصیلی یا عدم پیشرفت در کسب یادگیری مجموعه مطالبی است که تحت عنوان درس یا مواد درسی در طی یکسال به دانش‌آموزان ارائه می‌شود. به طور خلاصه می‌توان گفت هر نظام آموزش و پرورش اهدافی را مشخص می‌کند؛ که معلمان و دبیران و دست‌اندرکاران تعلیم و تربیت با جزئی کردن این اهداف کلی، انتقاداتی را در پایان به دوره یا سال آموزش از فراگیران خود دارند. این انتقادات و میزان دسترسی به آن در پایان با ملاکی ارزیابی می‌شود و میزان دسترسی به این انتقادات از نمره اکتسابی دانش‌آموزان در امتحانات برگزار شده، مشخص می‌شود که می‌توان آن را پیشرفت نماید (فرمهنی فراهانی، ۱۳۶۷).

لاوین (۱۹۶۷)<sup>۱</sup> پیشرفت تحصیلی را جلوه‌ای از عملکرد تحصیل مثبت دانش‌آموزان می‌داند که ممکن است بیانگر نحوه‌ای برای یک دوره یا میانگین نمرات در دوره‌های قبل باشد. دانش‌آموزان در توانایی یادگیری متفاوت می‌باشند و همین تفاوت‌های فردی در توانایی شناختی برای یادگیری آموزش بهترین شاخص پایدار در روان‌شناسی تربیتی است. توانایی عمومی یادگیری را بهترین متغیر قابل درک می‌داند و برای توانایی شناختی و عملی، مجموعه متنوعی از آزمون‌ها مثل آزمون‌های هوشی و آزمون‌های پیشرفت تحصیلی را مورد بررسی قرار می‌دهد (فرمهنی فراهانی، ۱۳۶۷).

در این تحقیق محقق به دنبال آن است که رابطه پایگاه هویت با پیشرفت تحصیلی در دانش‌آموزان دختر و پسر دوره متوسطه دوم در شهرستان میناب بررسی کند.

### پیشینه تحقیق

رحیم زاده (۱۳۹۳) تحقیقی با عنوان «رابطه هوش هیجانی و سبک‌های هویت با انگیزه پیشرفت در دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه» انجام داد. تحلیل یافته‌ها نیز حاکی از آن بود که بین متغیرهای سبک‌های هویت و هوش هیجانی، بین متغیرهای سبک‌های هویت و انگیزه پیشرفت و بین متغیرهای هوش هیجانی و انگیزه پیشرفت همبستگی وجود دارد. همچنین بین هوش هیجانی و سبک‌های هویت با انگیزه پیشرفت رابطه معناداری وجود دارد.

پناهنده (۱۳۹۱) تحقیقی با «عنوان نقش سبک‌های هویت و خودکارآمد پنداری (فردی و جمعی) در موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان پسر دبیرستانی شهر اصفهان» در سال تحصیلی ۹۱-۱۳۹۰ انجام داد. نتایج در سطح ۰/۰۹۹ اطمینان نشان داد که رابطه بین سبک‌های هویت اطلاعاتی و سبک‌های هویت هنجاری، خودکارآمد پنداری فردی و جمعی و نیز رابطه دو متغیر موفقیت تحصیلی و تعهد هویت بالا و معنادار بود. نتایج تحلیل رگرسیون گام به گام نشان داد که به ترتیب متغیرهای تعهد هویت، خودکارآمد پنداری فردی و سبک‌های هویت هنجاری توانایی پیش‌بینی بیشترین واریانس موفقیت تحصیلی را دارا بودند.

محمدی (۱۳۹۰) تحقیقی با عنوان «رابطه سبک‌های هویتی و هویت علمی با پیشرفت تحصیلی دانشجویان مقطع کارشناسی دانشگاه فردوسی مشهد» انجام داد. نتایج نشان داد بین پیشرفت تحصیلی (معدل) و سبک‌های هویت زود شکل گرفته و پیشرفت تحصیلی (معدل) و هویت علمی، رابطه‌ی مثبت و معناداری وجود دارد. همچنین نتایج این پژوهش بیانگر وجود رابطه‌ی مثبت معنی‌دار بین سبک‌های هویت و هویت علمی بود. ضریب رگرسیون برای بررسی این موضوع که کدام یک از سبک‌های هویت پیش‌بینی‌کننده بهتری برای پیشرفت تحصیلی و هویت علمی هستند نیز بیانگر آن بود که هویت زود هنگام به صورت مثبت و هویت آشفته به صورت منفی و معکوس از قدرت پیش‌بینی معناداری برای این منظور دارا بوده است.

صفری (۱۳۸۸) تحقیقی با عنوان «بررسی رابطه سبک‌های هویت با خودکارآمدی و پیشرفت تحصیلی در دانشجویان دوره کارشناسی دانشگاه تبریز» در سال تحصیلی ۸۸-۸۷ انجام داد. نتایج پژوهش حاکی از عدم پیش‌بینی خودکارآمدی از طریق

<sup>1</sup> -Lavin

سبک‌های هویت اطلاعاتی و هنجاری بود اما سبک هویت سردرگم/اجتنابی (به طور منفی) و تعهد هویت (به طور مثبت) باورهای خودکارآمدی دانشجویان را پیش‌بینی کردند. همچنین هیچکدام از سبک‌های هویت و نیز تعهد هویت نتوانستند پیشرفت تحصیلی را پیش‌بینی کنند. از دیگر یافته‌های پژوهش، تفاوت دانشجویان دختر و پسر در سبک هویت سردرگم/اجتنابی و سبک هنجاری، تفاوت میانگین سبک-های هنجاری، سردرگم/اجتنابی و تعهد هویت دانشجویان در سال‌های تحصیلی مختلف بود؛ اما سبک‌های هویت و تعهد هویت دانشجویان در گروه‌های آموزشی مختلف تفاوتی نشان نداد. باورهای خودکارآمدی دانشجویان دختر و پسر در سال‌های تحصیلی و گروه‌های آموزشی مختلف تفاوت معناداری نداشت. برزونسکی (۲۰۰۳) در پژوهش خود نشان داد که دختران و پسران در زمینه ترجیح شیوه‌های پردازش اطلاعات مربوط به هویت، متفاوت عمل می‌کنند، به طوری که دختران بیشتر از پسران دارای سبک اطلاعاتی هستند.

### فرضیه تحقیق

- بین پایگاه هویت و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دختر و پسر دوره متوسطه دوم در شهرستان میناب رابطه وجود دارد.

### روش تحقیق

روش این تحقیق توصیفی از نوع همبستگی می‌باشد. جامعه آماری در این تحقیق شامل کلیه دانش آموزان دختر و پسر دوره متوسطه دوم در شهرستان میناب به تعداد ۴۶۱۶ می‌باشد که بر اساس جدول مورگان حجم نمونه تعداد ۳۵۷ نفر تعیین شد و از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای استفاده شد. ابزار این تحقیق عبارتند از: الف- پرسشنامه سبک‌های هویتی بنیون و آدامز (۱۹۸۹)، آقا سلطانی (۱۳۷۸) میزان روایی پرسشنامه پایگاه هویت آدامز و بنیون را با پرسشنامه خلاقیت و با استفاده از ضریب همبستگی  $R=0.48$  و  $p=0.002$  گزارش نمود (حسن زاده و همکاران، ۱۳۹۳). آقا سلطانی (۱۳۷۸) مقدار پایایی پرسشنامه پایگاه هویت آدامز و بنیون با استفاده از روش آلفای کرونباخ  $0.87$  گزارش نمود (حسن زاده و همکاران، ۱۳۹۳). روش‌های آماری مورد استفاده در این تحقیق شامل آمار استنباطی (ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون ساده و چند متغیره به روش همزمان) می‌باشد.

### یافته‌های تحقیق

جدول ۱، فراوانی و درصد نمونه تحقیق بر حسب جنسیت را نشان می‌دهد. طبق جدول ۱، تعداد پسران ۱۴۲ نفر (۳۹.۷۷ درصد) و تعداد دختران ۲۱۵ نفر (۶۰.۲۲ درصد) می‌باشند.

جدول ۱: فراوانی و درصد نمونه تحقیق بر حسب جنسیت

جنسیت	فراوانی	درصد
پسر	۱۴۲	۳۹.۷۷
دختر	۲۱۵	۶۰.۲۲
جمع	۳۵۷	۱۰۰

جدول ۲، فراوانی و درصد نمونه تحقیق بر حسب سواد مادر را نشان می‌دهد. طبق جدول ۲، دیپلم و کمتر ۲۶۰ نفر (۷۲.۸۲ درصد)، فوق دیپلم ۴۵ نفر (۱۲.۶۰ درصد) و لیسانس و بالاتر ۵۲ نفر (۱۴.۵۶ درصد) می‌باشند.

جدول ۲: فراوانی و درصد نمونه تحقیق بر حسب سواد مادر

سواد مادر	فراوانی	درصد
دیپلم و کمتر	۲۶۰	۷۲.۸۲
فوق دیپلم	۴۵	۱۲.۶۰
لیسانس و بالاتر	۵۲	۱۴.۵۶
جمع	۳۵۷	۱۰۰

جدول ۳، فراوانی و درصد نمونه تحقیق بر حسب سواد پدر را نشان می دهد. بر اساس جدول ۳، دیپلم و کمتر ۲۸۱ نفر (۷۸.۷۱ درصد)، فوق دیپلم ۳۵ نفر (۹.۸۰ درصد) و لیسانس و بالاتر ۴۱ نفر (۱۱.۴۸ درصد) می باشند.

جدول ۳: فراوانی و درصد نمونه تحقیق بر حسب سواد پدر

سواد پدر	فراوانی	درصد
دیپلم و کمتر	۲۸۱	۷۸.۷۱
فوق دیپلم	۳۵	۹.۸۰
لیسانس و بالاتر	۴۱	۱۱.۴۸
جمع	۳۵۷	۱۰۰

### نتایج حاصل از فرضیه تحقیق

فرضیه: بین پایگاه هویت و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دختر و پسر دوره متوسطه دوم در شهرستان میناب رابطه وجود دارد.

به منظور آزمون فرضیه مذکور از آزمون ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد که نتایج آن به شرح جدول ۴، می باشد.

جدول ۴: نتایج آزمون ضریب همبستگی پیرسون

متغیر	مقدار همبستگی پیرسون	سطح معنی داری
پایگاه هویت آشفته-پیشرفت تحصیلی	-۰.۲۱۳	۰.۰۱۷
پایگاه هویت زود شکل گرفته-پیشرفت تحصیلی	۰.۰۹۱	۰.۱۶۴
پایگاه هویت به تعویق افتاده-پیشرفت تحصیلی	۰.۰۸۷	۰.۳۸۱
پایگاه هویت موفق یا پیشرفته-پیشرفت تحصیلی	۰.۵۷۴	۰.۰۰۱

بر اساس جدول ۴، با توجه به مقادیر همبستگی به دست آمده و اینکه مقادیر  $p$  به دست آمده کمتر از ۰.۰۵ می باشد، بنابراین نتیجه می گیریم که بین پایگاه هویت آشفته و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان رابطه منفی و معنی داری وجود دارد. با توجه به مقادیر همبستگی به دست آمده و اینکه مقادیر  $p$  به دست آمده بیشتر از ۰.۰۵ می باشد، بنابراین نتیجه می گیریم که بین پایگاه هویت زود شکل گرفته و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان رابطه معنی داری وجود ندارد. با توجه به مقادیر همبستگی به دست آمده و اینکه مقادیر  $p$  به دست آمده بیشتر از ۰.۰۵ می باشد، بنابراین نتیجه می گیریم که بین پایگاه هویت به تعویق افتاده و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان رابطه معنی داری وجود ندارد.

با توجه به مقادیر همبستگی به دست آمده و اینکه مقادیر  $p$  به دست آمده کمتر از  $0.05$  می باشد، بنابراین نتیجه می گیریم که بین پایگاه هویت موفق یا پیشرفته و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان رابطه مثبت معنی داری وجود دارد.

### نتیجه گیری و پیشنهادات

در این تحقیق به بررسی رابطه پایگاه هویت با پیشرفت تحصیلی در دانش آموزان پرداختیم. در بررسی فرضیه تحقیق، نتایج نشان داد که بین پایگاه هویت آشفته و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان رابطه منفی و معنی داری وجود دارد ( $R = 0.213$ ) و  $p = 0.017$ ؛ بین پایگاه هویت زود شکل گرفته و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان رابطه معنی داری وجود ندارد ( $R = 0.091$ ) و  $p = 0.164$ ؛ بین پایگاه هویت به تعویق افتاده و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان رابطه معنی داری وجود ندارد ( $R = 0.087$ ) و  $p = 0.381$ ؛ بین پایگاه هویت موفق یا پیشرفته و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان رابطه مثبت معنی داری وجود دارد. ( $R = 0.574$ ) و  $p = 0.001$

با توجه به اینکه نتایج تحقیق نشان داد که بین سبک پایگاه هویت با پیشرفت تحصیلی رابطه معنی داری وجود دارد، پیشنهاد می شود:

۱. قوه اعتماد به نفس دانش آموزان را تقویت کنند
۲. به دانش آموزان کمک کنند تا با درک بیشتر از خود، توانایی ها و ضعف های خود را شناسایی کنند و نقاط قوت خود را بهبود بخشند
۳. احساس تعهد در دانش آموزان تقویت کنند
۴. به دانش آموزان کمک کنند تا نسبت به خودشان نگرشی مثبتی داشته باشند
۵. به دانش آموزانی که از پیشرفت تحصیلی کمتری برخوردارند، با برگزاری کلاس های تقویتی و افزایش یادگیری آنان در دروس مربوط به آنان کمک کنند تا نگرش تحصیلیشان نسبت به خودشان مثبت شود.

### منابع

۱. آقایی، اصغر؛ جلالی، داریوش و نظری، فرحناز (۱۳۹۰). تاثیر مشاوره شغلی گروهی به روش یادگیری کرومبولتز بر انگیزش پیشرفت، انگیزش شغلی، نگرش های تحصیلی شغلی و پیشرفت تحصیلی، مجله مطالعات آموزش و یادگیری، شماره دوم، پیاپی ۶۱/۲، صص ۲۵-۱.
۲. پناهنده، عباس (۱۳۹۱). نقش سبک های هویت و خودکارآمد پنداری (فردی و جمعی) در موفقیت تحصیلی دانش آموزان پسر دبیرستانی شهر اصفهان در سال تحصیلی ۹۱-۱۳۹۰، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرودشت.
۳. حسن زاده، رمضان؛ فرزنان، سمیرا و خادملو، عزیز (۱۳۹۳). نظریه ها و کاربرد آزمون های روان شناختی و شخصیت، تهران، نشر ارسباران.
۴. رحیم زاده، صغری (۱۳۹۳). رابطه هوش هیجانی و سبک های هویت با انگیزه پیشرفت در دانش آموزان دختر مقطع متوسطه، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمانشاه.
۵. رحیمی نژاد، عباس و منصور، محمود (۱۳۸۰). بررسی تحولی هویت و رابطه آن با حرمت خود و حالت اضطراب در دانشجویان دوره کارشناسی، مجله دانشکده ادبیات و علوم انسانی (تهران)، دوره ۴۷-۴۶، شماره ۱۵۹-۱۵۸، صص ۵۰۰-۴۷۷.
۶. سیف، علی اکبر (۱۳۸۴). اندازه گیری، سنجش و ارزیابی آموزشی. تهران: انتشارات دوران.
۷. صغری، آسیه (۱۳۸۸). بررسی رابطه سبک های هویت با خودکارآمدی و پیشرفت تحصیلی در دانشجویان دوره کارشناسی دانشگاه تبریز در سال تحصیلی ۸۸-۸۷، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تبریز.

۸. فارسی نژاد، معصومه (۱۳۸۳). بررسی رابطه سبک های هویت با سلامت اجتماعی و خودکارآمدی تحصیلی در دانش آموزان دختر و پسر پایه دوم دبیرستان های شهر تهران. پایان نامه کارشناسی ارشد. رشته روان شناسی تربیتی. دانشگاه تهران.
  ۹. فرمهنی فراهانی، محمد تقی و احمدی، علی اصغر (۱۳۶۷). استاندارد کردن آزمون هوشی ریون در جامعه دانش آموزی کشور ایران، طرح پژوهشی مدیریت تحقیقات و آموزش امور تربیتی.
  ۱۰. گیج، نیت ل و برلایندر، دیوید، سی (۱۳۷۴). روانشناسی تربیتی. ترجمه غلامرضا خوی نژاد و همکاران. مشهد: انتشارات پاژ.
  ۱۱. محمدی، فاطمه (۱۳۹۰). رابطه سبک های هویتی و هویت علمی با پیشرفت تحصیلی دانشجویان مقطع کارشناسی دانشگاه فردوسی مشهد، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه فردوسی مشهد.
  ۱۲. منصور، محمود و دادستان، پریخ (۱۳۸۳). نظام تحولی از روان تحلیل گری تا رفتارشناسی و نظام های عینی. تهران: انتشارات رشد.
13. Berzonsky, M.D. (2003). Identity style and well-being: Does commitment matter? *International Journal of Theory and Research*, 3(1), 131- 142.